

۲۱۴۱۹۸۲

کتابخانه مرکزی

تجربه و تحلیل صورتهای مالی

مؤلفان:

دکتر حیدر فروغ نژاد (عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی)، شامین احمدی
امین سادات

www.ketab.ir

انتشارات
بورس

انتشارات بورس وابسته به شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس
دفتر: تهران، خیابان حافظ، نرسیده به جمهوری، بن‌بست ازهری،
شماره ۱۰، تلفن: ۶۴۰۸۴۰۰۰
نمایشگاه و فروشگاه: تهران، میدان ونک، خیابان ملاصدرا، شماره ۲۵،
تلفن: ۸۸۶۴۸۱۹۲، دورنگار: ۸۸۶۴۸۱۹۶
تارنمای انتشارات: www.boursepub.ir
رایانامه: info@boursepub.ir

تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی

- نویسندگان: حیدر فروغ‌نژاد، شاهین احمدی، امین سادات
- ناشر: انتشارات بورس وابسته به شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس
- مترجم: علی جماعت‌لو
- چاپ اول: پاییز ۱۳۹۹
- قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان
- شمارگان: ۱۰۰ نسخه
- چاپ و صحافی: جنگا
- شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۸۶۸-۴۵-۷

حقوق، تنظیم و متعلق به ناشر است.

سرشناسه: فروغ‌نژاد، حیدر، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور: تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی / مولفان: حیدر فروغ‌نژاد، شاهین احمدی، امین سادات.
مشخصات نشر: تهران: شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس، انتشارات بورس، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری: ط، ۵۰۷ ص.
شابک: 978-622-686845-7
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: ۱. صورت‌های مالی / Financial statements
۲. تجزیه و تحلیل نسبت‌های مالی / Ratio analysis
شناسه افزوده: احمدی، شاهین، ۱۳۶۴ - / Ahmadi, Shahin
سادات، امین، ۱۳۶۳ -
شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس، انتشارات بورس
Company Information Exchange Services. Publication Exchange /
رده‌بندی کنگره: HF۵۶۸۱
رده‌بندی دیویی: ۶۵۷/۳
شماره کتابشناسی ملی: ۷۳۰۹۲۰۳

فهرست مطالب

- ۱ پیش‌گفتار.....
- ۳ فصل اول: مروری بر تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی، سازوکارها و استانداردها.....
- ۴ هدف ۱: مفاهیم نظری گزارشگری مالی.....
- ۱۳ هدف ۲: تعریف معادله حسابداری.....
- ۱۳ هدف ۳: درک عناصر اصلی صورت‌های مالی.....
- ۱۶ هدف ۴: درک نقش حسابداری در ارائه صورت‌های مالی.....
- ۱۸ هدف ۵: درک نقش صورت‌های مالی و یادداشت‌های توضیحی در تحلیل.....
- ۲۳ هدف ۶: تحلیل صورت‌های مالی تلفیقی.....
- ۲۵ هدف ۷: مبنای نقدی و تعهدی حسابداری، کاربردها و پیامدهای مبانی فوق.....
- ۲۷ هدف ۸: درک ارتباط میان صورت‌های مالی.....
- ۳۱ هدف ۹: تبیین اهداف حسابرسی صورت‌های مالی، انواع گزارش حسابرسی و کنترل‌های داخلی.....
- ۳۲ هدف ۱۰: درک صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای و گزارش‌های اجمالی حسابرسی.....
- ۳۳ هدف ۱۱: آشنایی با تجدید ارزیابی و تاثیر آن بر صورت‌های مالی.....
- ۳۵ هدف ۱۲: اهداف صورت‌های مالی و اهمیت گزارشگری در ارزش‌گذاری و تحلیل اوراق بهادار.....
- ۳۵ هدف ۱۳: استانداردهای گزارشگری مالی.....
- ۳۹ سوالات پایان فصل.....

و □ تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی

پاسخ سوالات پایان فصل..... ۴۶

فصل دوم: صورت سود و زیان و صورت سود و زیان جامع..... ۵۱

هدف ۱: تبیین اصل تطابق درآمدها و هزینه‌ها..... ۵۲

هدف ۲: اقلام صورت سود و زیان و صورت سود و زیان جامع..... ۵۲

هدف ۳: شناخت اصول کلی شناسایی درآمد و هزینه در شرایط مختلف..... ۶۳

هدف ۴: تجزیه و تحلیل بخش عملیاتی و غیرعملیاتی صورت سود و زیان..... ۷۰

هدف ۵: مرئی و محاسبه سود هر سهم پایه و تقلیل یافته..... ۷۲

هدف ۶: ررسی تاثیر سرمایه‌ای کردن مخارج بر محاسبات سود ویژه..... ۸۳

هدف ۷: تعریف مفهوم کسب سود و تاثیر آن بر ارزش بازار دارایی‌ها و بدهی‌ها و نسبت‌های مالی..... ۸۹

هدف ۸: تحلیل نسبت‌های مربوطه..... ۹۰

سوالات پایان فصل..... ۹۳

پاسخ سوالات پایان فصل..... ۱۰۳

فصل سوم: صورت وضعیت مالی و صورت تغییرات در حقوق مالکانه..... ۱۰۹

هدف ۱: عناصر صورت وضعیت مالی، نحوه ارائه آنها، کاربرد هر یک در تحلیل صورت‌های مالی..... ۱۱۰

هدف ۲: تاثیر استفاده از حسابداری تعهدی بر دارایی‌ها و بدهی..... ۱۲۳

هدف ۳: تفسیر صورت وضعیت مالی..... ۱۲۴

هدف ۴: صورت تغییرات در حقوق مالکانه..... ۱۲۶

هدف ۵: درک تمایز بین بدهی‌های تجاری و بدهی‌های ناشی از تامین مالی..... ۱۲۹

هدف ۶: درک تاثیر انتشار اوراق بدهی و استهلاك صرف و کسر آن بر صورت‌های مالی..... ۱۲۹

هدف ۷: گزارش اوراق بدهی قابل تبدیل و تاثیر انتشار آنها بر نسبت‌های مالی..... ۱۳۰

هدف ۸: تحلیل نسبت‌های مربوطه..... ۱۳۱

سوالات پایان فصل..... ۱۳۳

پاسخ سوالات پایان فصل..... ۱۴۰

فصل چهارم: صورت جریان‌های نقدی..... ۱۴۳

مقدمه..... ۱۴۴

هدف ۱: شناسایی و طبقه‌بندی انواع فعالیت‌های شرکت..... ۱۴۴

فهرست مطالب □ ز

هدف ۲: تعریف طبقات اصلی صورت جریان‌های نقدی.....	۱۴۵
هدف ۳: تبیین تفاوت بین صورت جریان‌های نقدی، با سایر صورت‌های مالی.....	۱۵۳
هدف ۴: مراحل تهیه صورت جریان‌های نقدی به روش مستقیم.....	۱۵۵
هدف ۵: مراحل تهیه صورت جریان‌های نقدی به روش غیرمستقیم.....	۱۶۲
هدف ۶: تبدیل جریان نقد محاسبه شده از روش غیرمستقیم به روش مستقیم.....	۱۶۹
هدف ۷: تحلیل و تفسیر صورت جریان‌های نقدی و صورت جریان‌های نقدی هم‌مقیاس.....	۱۷۱
هدف ۸: محاسبه و تفسیر جریان نقد آزاد سهامداران (FCFE) و جریان نقد آزاد شرکت (FCFF).....	۱۷۸
هدف ۹: درک نسبت‌های نقد.....	۱۸۰
سوالات پایان فصل.....	۱۸۳
پاسخ سوالات پایان فصل.....	۱۹۵
فصل پنجم: موجودی کالا، دارایی‌ها و بدهی‌های بلندمدت.....	۲۰۱
هدف ۱: تمایز بین بهای تمام شده منظور شده به موجودی کالا و منظور شده به هزینه‌ها.....	۲۰۲
هدف ۲: توصیف روش‌های مختلف بهیابایی موجودی کالا تعیین بهای تمام شده کالای فروش‌رفته، موجودی کالای انتهای دوره و سود ناویژه بر مبنای این روش‌ها.....	۲۰۵
هدف ۳: محاسبه و تفسیر نسبت‌های مربوط به موجودی کالا.....	۲۲۰
هدف ۴: تمایز بین دارایی‌های نامشهود خریداری‌شده، ایجاد شده در داخل و ایجاد شده در جریان ترکیب‌های تجاری.....	۲۲۶
هدف ۵: تمایز بین روش‌های مختلف استهلاک و محاسبه هزینه استهلاک با روش‌های مختلف.....	۲۴۴
هدف ۶: تعیین و تفسیر کاهش ارزش دارایی‌های مشهود و نامشهود.....	۲۵۱
هدف ۷: تعیین قیمت اولیه اوراق قرضه، و اندازه‌گیری‌های بعدی آن.....	۲۵۴
هدف ۸: توصیف روش نرخ بهره موثر و تعیین هزینه بهره با در نظر گرفتن انقضای صرف و سر اوراق.....	۲۵۸
سوالات پایان فصل.....	۲۶۶
پاسخ سوالات پایان فصل.....	۲۷۵
فصل ششم: سرمایه‌گذاری در دارایی‌های مالی، شرکت‌های وابسته و شرکت‌های فرعی.....	۲۸۱
هدف ۱: سرمایه‌گذاری در دارایی‌های مالی.....	۲۸۲
هدف ۲: آشنایی با استاندارد حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها (استاندارد شماره ۱۵).....	۲۹۲
هدف ۳: سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته.....	۳۰۴

۳۱۲.....	هدف ۴: مشارکت خاص.....
۳۱۷.....	هدف ۵: سرمایه‌گذاری در شرکت‌های فرعی (ترکیب‌های تجاری).....
۳۲۶.....	سوالات پایان فصل.....
۳۳۱.....	پاسخ سوالات پایان فصل.....
۳۳۵.....	فصل هفتم: تکنیک‌های تحلیل و نسبت‌های مالی.....
۳۳۶.....	مقدمه.....
۳۳۷.....	هدف ۱: ساسه و تحلیل نسبت‌های مالی و مقایسه شرکت‌ها بر این مبنا.....
۳۵۰.....	هدف ۲: سبب و تفسیر سیستم تحلیل دوپانت و دوپانت توسعه یافته برای تعیین بازده حقوق مالکانه.....
۳۵۶.....	هدف ۳: طبقه‌بندی و ارائه صورت‌های مالی پیش‌بینی شده.....
۳۵۸.....	هدف ۴: چگونگی استفاده از نسبت‌های مالی مرتبط و ارزیابی شرکت به شکل ترکیبی.....
۳۶۴.....	هدف ۵: تعریف، محاسبه و تفسیر نرخ بازگشت پایدار شرکت و توضیح مفروضات زیربنایی آن.....
۳۶۵.....	هدف ۶: کاربرد نتایج تحلیل نسبت‌ها در سرمایه‌گذاری و پیش‌بینی سود.....
۳۷۳.....	هدف ۷: تاثیر تغییر در مفروضات، روش‌ها و نسبت‌های مالی.....
۳۷۴.....	هدف ۸: نقش تحلیل نسبت‌های مالی در ارزیابی سرمایه‌گذاری شرکت‌ها.....
۳۷۸.....	مسائلی برای مرور فصل.....
۳۷۹.....	حل مسائلی برای مرور فصل.....
۳۸۱.....	سوالات پایان فصل.....
۳۹۱.....	پاسخ سوالات پایان فصل.....
۳۹۷.....	فصل هشتم: ارزیابی کیفیت گزارشگری مالی.....
۳۹۸.....	هدف ۱: کیفیت گزارش‌های مالی.....
۴۰۹.....	هدف ۲: ارزیابی کیفیت گزارش‌های مالی.....
۴۱۵.....	هدف ۳: کیفیت سود.....
۴۲۲.....	هدف ۴: کیفیت جریان‌های نقدی.....
۴۳۸.....	هدف ۵: کیفیت اقلام صورت وضعیت مالی.....
۴۴۳.....	هدف ۶: منابع اطلاعاتی در خصوص ریسک.....
۴۴۶.....	سوالات پایان فصل.....

فهرست مطالب □ ط

۴۵۶.....	پاسخ سوالات پایان فصل.....
۴۵۹.....	فصل نهم: تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی مؤسسات مالی.....
۴۶۰.....	مقدمه.....
۴۶۰.....	هدف ۲: چارچوب بازل ۳ برای نظارت بانکی.....
۴۶۱.....	هدف ۳: تحلیل صورت‌های مالی یک بانک.....
۴۷۸.....	هدف ۴: تحلیل صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه اموال و اتفاقی.....
۴۸۳.....	هدف ۵: تحلیل صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه عمر و درمان.....
۴۸۸.....	سوالات پایان فصل.....
۴۹۴.....	پاسخ سوالات پایان فصل.....
۴۹۷.....	منابع فارسی و انگلیسی.....

www.ketaboo.ir

پیش‌گفتار

هدف از تدوین کتاب، تبیین گزارشگری مالی شرکت‌ها، آموزش زیربنایی مفهوم حسابداری و چگونگی تبدیل شدن آن ما بهیم به صورت‌های مالی شرکت‌ها و نیز روشن کردن این مفهوم برای مدیران است. حسابداری، اقدامات و تصمیمات متخذة آنها را چگونه بازتاب می‌دهد.

فرایند گزارشگری مالی و تحلیل صورت‌های مالی در این کتاب کمک به سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران در درک عمیق و درست سودآوری و ریسک‌های یک شرکت و نیز استفاده از این اطلاعات برای پیش‌بینی سودآوری و ریسک‌های آتی و نیز ایجاد امکان اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری هشیارانه است. تحلیل کامل و متفکرانه صورت‌های مالی، فعالیت ارزشمندی است که ارزش قابل توجهی برای جامعه ایجاد می‌کند. اما در صورتی که این عمل بدون ملاحظه انجام شود، زیان‌های هنگفتی به بار خواهد آمد. فضای بازار سرمایه ایران در حال گسترش است. انتظارات جهت ارائه اطلاعات مالی باکیفیت و یکپارچه، در میان سرمایه‌گذاران و ناظران در حال افزایش است. بسیاری از اقتصادهای قدرتمند دنیا، اقدامات متعددی در جهت ارتقای گزارشگری مالی برداشته‌اند. یکی از این اقدامات، پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است. کشور ما نیز در حال پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و نیز توسعه بازار سرمایه و بسترسازی

جهت جذب سرمایه‌های خارجی است.

سازمان حسابرسی کشور به عنوان متولی اصلی استانداردگذاری حسابداری، در سال ۱۳۹۷ اقدام به بازنگری استانداردهای شماره ۱، ۲ و کنارگذاری استانداردهای شماره ۶ و ۱۴ نموده است که این اصلاحات به تغییرات قابل توجه در گزارشگری‌های مالی منجر شد. این کتاب با در نظر گرفتن تغییرات فوق تدوین شده است.

مخاطب اصلی کتاب، استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی، مدیران و تحلیل‌گران هستند. در این کتاب مفاهیم مربوط به تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی با توجه به نیاز موجود در میان حربه‌ای‌های بازار سرمایه و نیز نیازمندی‌های دوره‌های تحصیلات تکمیلی و کارشناسی ارشد مالی و دوره‌های MB، بازار سرمایه به یک منبع فراگیر درسی و حرفه‌ای بیان شده‌اند. در ارائه مفاهیم مربوط به تجربه و تحلیل صورت‌های مالی، استانداردهای حسابداری ایران در نظر گرفته شده است.

در پایان، از تمام عزیزانی که در فرآیند تالیف این کتاب در کنار ما بوده‌اند، کمال تشکر را داریم و از خوانندگان محترم انتظار داریم با ارسال انتقادهای و پیشنهادهای خود از طریق نشانی‌های زیر، در رفع اشکالات و بهبود این کتاب ما را یاری رسانند.